

Broj: 03-45.1-36-1382-1/19
Istočno Sarajevo, 15.11.2019. godine

Na osnovu člana 61. stav 2. Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH”, br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 9. stav 2. Zakona o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 44/04), a u vezi s tačkom 4.2.21 BAS poslovnika o radu stručnih tijela Instituta, i prijedloga poslovnog plana prihvaćenog na 17. sjednici BAS/TC 48, održanoj 14.11.2019. godine, direktor Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine odobrava:

POSLOVNI PLAN
BAS/TC 48
Tekstil, koža, odjeća i obuća

1. Uvod

Predmet rada Tehničkog komiteta BAS/TC 48, *Tekstil, koža, odjeća i obuća* (u daljnjem tekstu: BAS/TC 48) obuhvata standardizaciju u oblasti tekstila, kože, odjeće i obuće.

BAS/TC 48 prati rad sljedećih korespondentnih komiteta:

- CEN/TC 214, *Textile machinery and machinery for dry-cleaning and industrial laundry (Mašine za tekstilnu industriju i mašine za hemijsko čišćenje i industrijsko pranje)*;
- CEN/TC 248, *Textiles and textile products (Tekstil i proizvodi od tekstila)*;
- CEN/TC 289, *Leather (Koža)*;
- CEN/TC 309, *Footwear (Obuća)*;
- CEN/TC 443, *Feather and down (Perje i paperje)*;
- CEN/SS H10, *Sewing machines (Mašine za šivenje)*;
- ISO/TC 38, *Textiles (Tekstil)*;
- ISO/TC 72, *Textile machinery and accessories (Mašine za tekstilnu industriju i dodatna oprema)*;
- ISO/TC 120, *Leather (Koža)*;
- ISO/TC 133, *Clothing sizing systems - size designation, size measurement methods and digital fittings (Sistemi veličina odjeće - označavanje veličine, metode mjerenja veličina i digitalna prilagođavanja)*;
- ISO/TC 137, *Footwear sizing designations and marking systems (Sistemi označavanja i obilježavanja veličine obuće)*;
- ISO/TC 148, *Sewing machines (Mašine za šivanje)*;
- ISO/TC 216, *Footwear (Obuća)*.

BAS/TC 48 je formiran Rješenjem direktora Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine o formiranju Tehničkog komiteta br. IP-00592/09-03LJ od 23.12.2009. godine. Trenutno je aktuelno Rješenje o promjenama u Tehničkom komitetu BAS/TC 48 br. 03-45.1-36-1079-1/18 od 02.08.2018. godine.

Tehnički komitet BAS/TC 48 je formiran radi:

- analize potreba i pripreme prijedloga za preuzimanje međunarodnih i evropskih standarda;
- razmatranja inicijativa i utvrđivanja programa i planova rada u području djelovanja;
- razmatranja i utvrđivanja metoda rada i aktivnosti na izvršavanju planova rada TC-a;
- osnivanja radnih grupa (WG) i *ad hoc* grupa (AG) te definiranja njihovih područja rada i zadataka;
- usklađivanja planova rada WG-a;
- pripremanja i utvrđivanja nacrti i prijedloga BAS standarda;
- razmatranja mišljenja, primjedbi i prijedloga dobijenih u toku javne rasprave;
- pripremanja i prezentiranja stručnih mišljenja odgovarajućim tijelima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju u skladu s procedurom pripreme međunarodnih i evropskih standarda, te korištenja drugih mogućnosti uključivanja u njihov rad;
- saradnje s drugim tehničkim komitetima i subjektima koji se bave aktivnostima u vezi sa standardizacijom.

Takođe, za predmete standardizacije iz oblasti rada BAS/TC 48 za koje ne postoje evropski standardi i drugi standardizacijski dokumenti, BAS/TC 48 može da donese odluku o preuzimanju međunarodnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata, a ako oni ne postoje, može da donese odluku o preuzimanju nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata drugih zemalja, s kojima Institut ima potpisan ugovor, kao i o izradi izvornih BAS standarda.

2. Poslovno okruženje

2.1 Opšte

Donošenje nacionalnih standarda u oblasti tekstila, kože, odjeće i obuće je od velikog značaja radi prevazilaženja prepreka u trgovini između Bosne i Hercegovine i drugih zemalja Evrope i svijeta, kao i radi smanjenja cijene proizvoda, koje je rezultat korištenja harmonizovanih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata.

U Evropi je u zadnje vrijeme došlo do značajnih promjena u kožarskom sektoru koje su uticale na unutrašnju organizaciju kompanija i njihovo poslovanje. Usljed globalizacije došlo je do pomjeranja proizvodnje kožnih proizvoda u zemlje u kojima su troškovi poslovanja manji, elektronsko poslovanje je značajno uticalo na tržište kožnih proizvoda, održivost proizvodnje je jedan od ključnih faktora poslovanja, regulativa utiče na tehničke zahtjeve za kožu, a povećani su zahtjevi koji se odnose na ispitivanja, označavanje, kao i na certifikaciju kožnih proizvoda.

U Bosni i Hercegovini tekstilna industrija ima dugu tradiciju i ima značajan udio u zapošljavanju.

Na nivou Federacije Bosne i Hercegovine postoji *“Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine za period 2013-2023. godina”*. U ovom dokumentu je data projekcija politika i mjera strukturnog prilagođavanja, imajući u vidu i stalnu težnju naše države za ulaskom u Evropsku uniju. Jedan od alata poboljšanja poslovanja i razvoja tekstilne industrije u Bosni i Hercegovini su standardi, a zadatak Tehničkog komiteta BAS/TC 48 jeste da obezbijedi te alate korisnicima u Bosni i Hercegovini.

Legislativa Evropske unije koje se odnosi na tekstil, kožu, odjeću i obuću:

-
- Uredba Evropske unije br. 1007/2011 o nazivima tekstilnih vlakana i označavanju i etiketiranju sirovinskog sastava tekstilnih proizvoda (zamjenjuje direktive 73/44/EEZ, 96/73/EZ i 2008/121/EZ);
  - Uredba Evropske unije br. 2016/425 o ličnoj zaštitnoj opremi (koja zamjenjuje direktivu 89/686/EZ, koja je preuzeta u Bosni i Hercegovini kao Naredba o ličnoj zaštitnoj opremi ("Službeni glasnik BiH", broj 75/10 od 21.09.2010. godine));
  - Direktiva 94/11/EZ o etiketiranju materijala koji se koriste u obući;
  - Odluka Komisije 2009/567/EC o utvrđivanju ekoloških kriterija za dodjelu eko-oznake Zajednice za tekstilne proizvode;
  - Odluka Komisije 2009/598/EC o utvrđivanju ekoloških kriterija za dodjelu eko-oznake Zajednice za madrace
  - Odluka Komisije 2009/563/EC o utvrđivanju ekoloških kriterija za dodjelu eko-oznake Zajednice za obuću;

2.2 Kvantitativni pokazatelji poslovnog okruženja

Standardi i specifikacije koje se odnose na tekstil, kožu, odjeću i obuću se koriste kao osnova za proizvodne i komercijalne aktivnosti između proizvođača i trgovaca.

Pogona za preradu kože (štavljenje) sve je manje u Evropi (procjenjuje se da ih ima oko 2000), a opada i broj zaposlenih u ovoj industriji. Međutim promet od oko 8 milijardi eura i izvoz od oko 3 milijarde eura u Evropi i dalje čini 15% do 17% ukupne svjetske prodaje kože.

Na proizvodnju kože utiču i upotreba poluproizvoda, izvozna ograničenja i zabrane izvoza malih i velikih životinja, kao i troškovi zaštite okoline.

U proizvodnji kožnih proizvoda u Evropi najveći udio je obuća (44%), presvlake za namještaj i u automobilske industriji (27%), predmeti od kože (20%), odjeća (7%) i ostalo (2%).

(Izvor: Eurostat – UNIC- Cotance (Confederation of European tanners))

U Bosni i Hercegovini kožarska industrija je uglavnom orijentisana na automobilske presvlake, obuću i odjeću.

Tokom izrade "Strategije razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće Federacije Bosne i Hercegovine za period 2013-2023. godina" došlo se do sljedećih podataka:

U strukturi uzorka, u 93% slučajeva, se radi o privatnim privrednim društvima koja su osnovana prije 1995. godine, što potvrđuje činjenicu da posjeduju tradiciju u poslovanju. U odnosu na posmatrani uzorak, veličina privrednih društava kreće se u opsegu od 28% društva do 50 zaposlenika, 35% su društva od 50 do 250 zaposlenika, dok 37% čine privredna društva sa preko 250 zaposlenih.

Ukupni prihodi uzorkovanih privrednih društava kreće se cca 100 miliona KM, gdje se, u 86% slučajeva, radi o privrednim društvima sa preko milion KM prihoda. Izvozno je orijentirano 73% ispitanika, pri čemu je 71% onih sa izvozom od preko milion KM. Uvozno je orijentirano 49%, od čega je kod 42% uvoz veći od milion KM. Najviše se uvoze osnovne sirovine i repromaterijali zbog nepostojanja domaće baze proizvodnje.

Uzorak ima učešće od 33.4% u ukupnoj zaposlenosti, pri čemu su 29% muškarci i 71% žene. U pogledu zaposlenosti u posljednje tri godine, evidentiran je rast od 1,01%. Starosna struktura ukazuje na to da je 43% zaposlenih u starosnoj dobi do 40 godina, 36% u dobi između 40 i 50 godina, dok je 21% zaposlenih u dobi preko 50 godina, što potvrđuje da ova industrijska grana raspolaže sa iskusnom radnom snagom.

Za Republiku Srpsku podaci su sljedeći:

Od ukupnog broja privrednih subjekata koji posluju u Republici Srpskoj (10.100 u 2018. godini), 172 (1,7%) preduzeća svoju djelatnost obavljaju u sektoru tekstila, kože i obuće, i koji su u 98% slučajeva u privatnom vlasništvu. Po strukturi privrednih subjekata većinu čine mikro i mala privredna društva (80%), dok srednja preduzeća čine 14,53%, a velika 6,4%.

Tabela 1: Industrija tekstila, kože i obuće RS

Oblast	Broj privrednih subjekata u 2018. godini	Učešće u ukupnom broju privrednih subjekata	Prosječan broj zaposlenih na kraju mjeseca u 2018. godini	Učešće u ukupnom broju zaposlenih	Ukupni prihod u 2018. godini	Učešće	Izvoz u 2018. godini	Učešće
13 Proizvodnja tekstila	40	23,26%	1.072,26	9,25%	46.891.332,00	15,23%	11.169.795,00	7,55%
14 Proizvodnja odjeće	88	51,16%	2.575,67	22,23%	64.915.089,00	21,08%	28.023.615,00	18,93%
15 Proizvodnja kože i proizvoda od kože	44	25,58%	7.938,49	68,52%	196.131.345,00	63,69%	108.837.469,00	73,52%
UKUPNO	172	100,00%	11.586,42	100,00%	307.937.766,00	100,00%	148.030.879,00	100,00%

Ukupan prihod koji je ostvaren u sektoru tekstila, kože i obuće u 2018. godini iznosio je 307,9 miliona KM i veći je u odnosu na 2017. godinu za skoro 10%. Ovaj sektor stvara 5,43% ukupnog prihoda prerađivačke industrije Republike Srpske ili 1,44% ukupno ostvarenog prihoda u privredi RS, za 2018. godinu. Od ukupno ostvarene dobiti u prerađivačkoj industriji RS, 9,4% stvara sektor tekstila, kože i odjeće.

Ovaj sektor zapošljava blizu 12.600 radnika, pretežno ženske, obučene i kvalifikovane radne snage, što čini 22% zaposlenih u prerađivačkoj industriji, odnosno blizu 5% od ukupno zaposlenih u Republici Srpskoj. Od ukupnog broja preduzeća registrovanih u oblasti tekstila, kože i obuće 74% preduzeća zapošljava do 50 radnika, 20% zapošljava od 50 do 250 zaposlenih i blizu 6% ima preko 250 radnika. U protekle tri godine evidentiran je rast broja zaposlenih u ovoj industriji za skoro 9%.

2.3 Zahtjevi tržišta

Osnovni zadatak Tehničkog komiteta BAS/TC 48 jeste da prati razvoj standardizacije na svjetskom i evropskom nivou i da osigura dostupnost tih standarda bosanskohercegovačkim zainteresovanim stranama.

Pored proizvodnje, bitan aspekt u industriji tekstila, kože, odjeće i obuće su razna ispitivanja koja se provode u laboratorijama. U Bosni i Hercegovini tih laboratorija ima veoma malo ili ih uopće nema. Uspostavom akreditovanih laboratorija na teritoriji Bosne i Hercegovine bi se smanjili troškovi ispitivanja koja se sprovode u inostranstvu.

Pošto je većina proizvođača u Bosni i Hercegovini orjentisana na izvoz (uglavnom u evropske zemlje), primjena standarda i specifikacija koji se koriste u industriji i trgovini kože i odjeće i obuće postaje sve veća potreba.

2.4 Aspekti zaštite okoline

S obzirom da se u postupcima prerade kože i tekstila koriste razne hemijske supstance, neophodno je u standardima obratiti pažnju na minimizaciju uticaja tih hemikalija na čovjeka i okolinu. Proizvođači imaju glavnu odgovornost u ovim industrijama i oni moraju poštovati obaveznu zakonsku legislativu, a standardi im pri tome služe kao veoma bitan alat.

3. Očekivane koristi od rada BAS/TC 48

Osnovne koristi koje se očekuju od rada BAS/TC 48 jesu sljedeće:

- donošenje BAS standarda koji su identični s evropskim i/ili međunarodnim standardima, čime se obezbjeđuje efikasan način za provjeru ispunjenosti uslova utvrđenih zakonima i/ili propisima donijetih na međunarodnom, regionalnom ili nacionalnom nivou;

-
- pružanje podrške nadležnim ministarstvima i drugim tijelima državne uprave u aktivnostima koje se odnose na usklađivanje propisa s evropskom regulativom, obezbjeđivanjem BAS standarda usklađenih s evropskim i/ili međunarodnim standardima;
  - zaštita potrošača;
  - uklanjanje prepreka u trgovini;
  - predstavljanje i zastupanje interesa Bosne i Hercegovine u postupku donošenja evropskih i međunarodnih standarda.

4. Zainteresovane strane

Sve zainteresovane strane u Bosni i Hercegovini su pozvane da učestvuju u radu ovog tehničkog komiteta, uz osiguranje ravnopravnog učešća i zastupljenosti svih interesnih grupa. Moguće je i učešće u statusu posmatrača, pod određenim uslovima koji su utvrđeni Internim pravilima Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine. Sve zainteresovane strane mogu da predlože usvajanje određenih standarda.

Zadatak ovog tehničkog komiteta je da u narednom periodu u svoj rad uključi što je moguće veći broj zainteresovanih strana.

5. Ciljevi i strategije za njihovo ostvarivanje

5.1 Ciljevi

- Usvajanje standarda iz oblasti tekstila, kože, odjeće i obuće u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- Usklađivanje nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i/ili međunarodnim standardima i drugim standardizacijskim dokumentima;
- Preispitivanje svih BAS standarda u roku od pet godina od njihovog objavljivanja i donošenje odluke o povlačenju onih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koji imaju isto područje primjene kao evropski ili međunarodni standardi ili drugi standardizacijski dokumenti;
- Zastupanje interesa Bosne i Hercegovine u oblasti rada tehničkog komiteta pred odgovarajućim evropskim i međunarodnim komitetima za standardizaciju kroz učestvovanje bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih tehničkih komiteta;
- Primjena osnovnih principa standardizacije;
- Promovisanje interesa Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine;
- Odgovor na zahtjeve zainteresovanih strana.

5.2 Strategija za ostvarivanje ciljeva

Ostvarivanje ciljeva BAS/TC 48 zasniva se na definisanju prioriteta rada, a to su:

- Praćenje rada korespondentnih komiteta i preuzimanje novih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata;
- Povećanje broja bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih korespondentnih komiteta;
- Prevođenje što većeg broja standarda na jedan od službenih jezika u Bosni i Hercegovine;
- Povećanje broja zainteresovanih strana koje će učestvovati u radu BAS/TC 48;
- Sprovođenje periodičnih sistematskih pregleda i preispitivanja svih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje je pripremio BAS/TC 48, kako bi se obezbijedila validacija primjene za sve zainteresovane strane koje koriste ove standarde;
- Revidiranje tekstova povučenih BAS standarda objavljenih na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini u skladu s novim izdanjima evropskih ili međunarodnih standarda,

---

kako bi se održao ili povećao broj objavljenih BAS standarda nastalih preuzimanjem evropskih i/ili međunarodnih standarda na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini;

- Informisanje članova BAS/TC 48 o revidiranim Internim pravilima za standardizaciju Instituta.

6. Faktori koji mogu uticati na ispunjenje i implementaciju programa rada

- Nedovoljno učešće domaćih stručnjaka u donošenju BAS standarda;
- Nezainteresovanost stručne javnosti za učešće u javnoj raspravi i dostavljanje primjedbi i predloga u vezi s nacrtima BAS standarda koji se stavljaju na javnu raspravu;
- Nedostatak finansijskih sredstava koji onemogućava obezbjeđenje odgovarajućih prevoda i upućuje na preuzimanje standarda metodom proglašavanja/korica, što umanjuje kredibilitet ovih standarda u poslovnom okruženju;
- Neblagovremeno dostavljanje prijedloga zainteresovanih strana za donošenje BAS standarda pri izradi plana rada BAS/TC 48;
- Nedovoljno pridavanje značaja radu članova BAS/TC 48 i njihova opterećenost poslovima u matičnim organizacijama koje su ih delegirale, što može da dovede do nedovoljnog učešća članova BAS/TC 48 na sjednicama, a samim tim i do odstupanja od plana usvajanja standarda.
- Nepostojanje prevoda odgovarajućih BAS standarda na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini iziskuje dodatne napore i sredstva koji su van oblasti rada BAS/TC 48 i Instituta.

7. Plan aktivnosti

Aktivnosti BAS/TC 48 usklađene su s planovima rada tehničkog komiteta kroz:

- planove pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u navedenoj oblasti rada, u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- obezbjeđivanje usaglašenosti BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i međunarodnim standardima u navedenoj oblasti rada;
- učestvovanje u izradi i preispitivanju standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje donose evropske¹ i međunarodne organizacije za standardizaciju u navedenoj oblasti rada;
- druge aktivnosti koje predloži Savjet za standardizaciju Bosne i Hercegovine;
- druge aktivnosti na prijedlog zainteresovanih strana.

Dostavljeno: 1. Sekretarijatu BAS/TC 48,
2. a/a.

DIREKTOR

.....
Aleksandar Cincar

---

¹ Sa glasanjem o razvoju evropskih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata započet će se kada Institut postane punopravni član CEN-a i CENELEC-a